Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

ÅRSPLAN 2026–2027

Forsøl barnehage

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....1
Innholdsfortegnelse.....2
Verdigrunnlag og visjon.....3
Forord.....4
Innledning/Ansvar og roller.....5
Satsingsområde: omsorg og lek.....6
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....7
Mykid-overganger-barn medvirkning.....8
Måltider og kosthold.....9
Nærmiljø, naturopplevelser og fysisk aktivitet og barn med samisk bakgrunn.....10
Grunnleggende begreper og fokus gjennom hele året.....11
Detaljert årshjul.....12
Barnehagens fokusområder.....13
De sju fagområdene.....14
Tiltaksplaner-oppstart/ tilvenning.....15
Tema høst.....16
Tema Brannvern med Bjørnis.....17
Tema Eventyr-bukkene bruse.....18
Tema meg selv og familien min.....19
Tema mørketid.....20
Tema eventyr/lesestund.....21
Tema advent.....22
Tema jul og juletradisjoner.....23
Tema solastilbakekomst og eventyrer "Mosetusse".....24
Tema samefolkets dag.....25
Tema karneval.....26
Tema påsketradisjoner og aktiviteter.....27
Tema vinteraktiviteter.....28
Tema Eventyr-geitekillingen som kunne telle til ti.....29
Tema Vår.....30
Tema søppel og miljø.....31

Tema 17.Mai……32
Tema Fjæra og tema vann……..33
Tema kjøkkenhage……34
Tema Eventyr-gullhår og de tre bjørnene……..35
Tema Sommerbarnehage……..36
Innkluderende fellesskap og trygt barnehagemiljø……37
Barns medvirkning i fellesskapet……38
Inkluderende fellesskap og et trygt psykososialt barnehagemiljø-lekemiljø og forebygging av utenforskap……39
Forebygging av krenkelser og mobbing-barns rett til medvirkning----------40
Mangfold- vennskap og sosial kompetanse……..41
Voksenrollen……..42

Forsøl barnehages verdigrunnlag

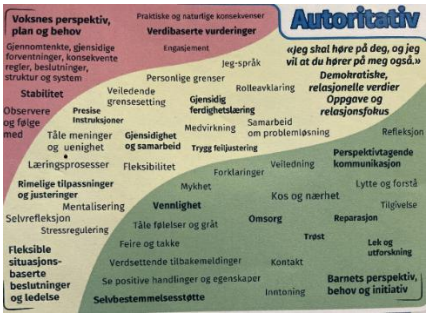
I vår barnehage skal alle barn oppleve omsorg, trygghet, tilhørighet og mestring. Vi møter barna med respekt og anerkjennelse, og vi ser på lek som barnas viktigste arena for utvikling, læring og vennskap.

Barnehagen skal være et trygt sted hvor barn kan være seg selv, utvikle vennskap, leke, utforske og lære.

Vi legger særlig vekt på:

- trygghet og omsorg
- vennskap og tilhørighet
- lek og lekeglede
- inkludering og mangfold
- barns medvirkning
- respekt og likeverd
- mestring og livsglede

Vi ser hvert barn som unikt og verdifullt. Personalets oppgave er å legge til rette for at alle barn får oppleve at de har en viktig plass i fellesskapet.

Visjon

«I vår barnehage skal alle barn føle seg betydningsfulle hver dag.»

Vi ønsker at hvert enkelt barn skal oppleve:
«Jeg er viktig. Jeg hører til. Jeg blir sett og hørt. Det er plass til meg.»

Personalet skal være varme, tilgjengelige og engasjerte voksne som møter hvert barn med respekt, omsorg og anerkjennelse. Vi skal være opptatt av hva barna kan, hva de interesserer seg for og hva de trenger for å oppleve trygghet, mestring og glede.

Forord

Forsøl barnehage er en én-avdelings barnehage med 18 plasser med barn i alderen 0 – 6 år. Vi har 2 årsverk. Vi er en kommunal barnehage som ligger 10 km fra Hammerfest sentrum. Barnehagen åpnet i 1986, og flyttet inn i nåværende lokaler i 1999

Barnehagen vår ligger i samme bygg som skole/SFO, så vi prøver å ha et tett samarbeid med dem. Mellom barnehagen og SFO er det kun en dør som skiller.

Barnehagen ligger landlig plassert i et lite fiskevær Forsøl. Vi har valgt å profilere oss som en barnehage som legger vekt på kystkultur og nærmiljø. Mye på grunn av vår beliggenhet, men og på grunn av Forsøl sin historie som fiskevær. Barnehagen ligger i nærheten til fjell, flere ulike fjæretyper, fine turmuligheter og vi benytter oss ofte av mulighetene nærområdet byr på. Alle barna som går i Forsøl barnehage (og SFO) bor i bygda.

Samarbeidet mellom skolen/ SFO/ barnehagen bygger på barnas tilhørighet, stabilitet og vennskap/ relasjoner. Overgangene blir også desto lettere, når de begynner på skolen f.eks. Vi samarbeider på ulike områder, ved at ungdomsskolen spiser lunsj i barnehagen hver dag. Barnehagen deltar på aktiviteter sammen med skolen, slik som å dra i svømmehallen, å være med på uteskole, vi leker sammen i friminuttene, skolebarna som også går på SFO feirer bursdagene sine i barnehagen med varmlunsj og krone slik som barnehagebarna o.l. Hvis barnehagen har invitert brannvesenet og Bjørnis på besøk, får skolen delta på opplegget, og det samme andre veien når skolen har forfattere på besøk eller teaterforestillinger så får barnehagen være med.

Innledning

Barnehagens årsplan er et arbeidsredskap for de ansatte, jamfør Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver s. 37. Årsplanen er også en dokumentasjon av barnehagens pedagogiske praksis og systemer, til barnehageeier, myndighetsnivå, foreldre og andre som er interesserte i innholdet.

En årsplan er et levende dokument som årlig revideres av pedagogisk leder og virksomhetsleder/ styrer i barnehagen. Barnehagen med personale skal være en lærende organisasjon, vi er i stadig endring og utvikling for å skape et best mulig barnehagetilbud.

Ved hver avgjørelse som omhandler barnet eller barnegruppen må vi gjøre individuelle vurderinger av hva som er til det beste for barnet/barnegruppen. Vi skal være lydhør ovenfor foreldre, og barnets synspunkter skal tillegges vekt som samsvarer med dets alder og modenhet. Foreldre og barnets synspunkter skal anerkjennes, men det som alltid er avgjørende er barnets beste. Barnehagens vurdering av hva som er barnets beste vil ikke alltid samsvare med hva barnet selv eller foreldrene ønsker eller mener. Vi skal likevel gjøre en selvstendig vurdering som baseres på faglige vurderinger og kompetanse, jamfør Barnehagelovens §3 fjerde ledd.

Barnehagelovens kapittel 8 Psykososialt barnehagemiljø er nytt og gir krav og forpliktelser til barnehagen og personalet. Alle som jobber i barnehagen må ha kunnskap om §41-43 og §3. Vår praksis skal sammenfalle med kommuneplanens samfunnsdel og da spesielt mål 7 som er å gi barn og unge en god og trygg oppvekst og er rustet til å mestre hverdag og voksenliv. Andre hensyn som er styrende for Hammerfestbarnehagen er RE komp som bidrar til styrkning av barnehagens kollektive kompetanse og Kompetanseløftet som omhandler å jobbe på laget rundt barnet for tilpasset og inkluderende praksis. Hammerfestbarnehagen har utarbeidet Tidlig innsats dokumenter som gir føringer for vårt språkarbeid, sosial kompetanse, fysisk aktivitet og helse/kostholds satsninger, samt rutiner for overganger og spesialpedagogisk arbeid.

Ansvar og roller

Ansatte i Forsøl barnehage:

- Marius Johansen – Styrer/ virksomhetsleder 100%
- Kate Olsen – Konstituert pedagogisk leder 100%
- Iryna Tsertii-Fagarbeider

Alle ansatte har en stillingsinstruks som rammer inn de ulike roller og ansvar knyttet til aktuelle stilling. Styrer/ virksomhetsleder er den øverste ansvarlige for barnehagens årsplan med planer, system og pedagogisk praksis. Pedagogisk leder har det øverste ansvaret på avdeling til å forvalte dette i arbeidet direkte med barna og i plan-, dokumentasjon og vurderingsarbeidet. Alle ansatte har i samarbeid med styrer en forpliktelse til å utføre sitt mandat profesjonelt og jobbe etter barnehagens verdier, mål og planer.

Satsingsområde 2026–2027

Vennskap, inkludering og lek

Mål

- Alle barn skal oppleve tilhørighet i fellesskapet.
- Alle barn skal ha minst én lekerelasjon.
- Personalet skal være aktive deltakere i barnas lek.

Slik arbeider vi

- Vi observerer og støtter leke fellesskap.
- Vi hjelper barn inn i lek og samspill.
- Vi arbeider aktivt med sosial kompetanse gjennom hverdagsaktiviteter.

Hvordan vurderer vi arbeidet?

- Observasjoner av lek og samspill.
- Refleksjon på avdelingsmøter.
- Samtaler med barn og foresatte.
-

Omsorg

Omsorg er grunnlaget for alt arbeid i barnehagen. Vi skal møte barna med varme, nærhet og forutsigbarhet. Alle barn skal oppleve å bli sett, hørt og forstått.

Dette gjør vi:

- Tar imot hvert barn hver morgen.
- Setter av tid til nærvær og relasjonsbygging.
- Gir støtte ved utfordringer og konflikter.
- Skaper trygge rutiner gjennom dagen.

Lek

Leken har en sentral plass i vår barnehage. Gjennom lek utvikler barna språk, fantasi, kreativitet og sosiale ferdigheter.

Dette gjør vi:

- Prioriterer god tid til lek hver dag.
- Tilrettelegger inspirerende lekemiljø.
- Deltar aktivt i barnas lek ved behov.
- Observerer og støtter barn som trenger hjelp inn i lek.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Vi ønsker et åpent og tillitsfullt samarbeid med foresatte.

Dette tilbyr vi:

- Oppstartsamtale
- En foreldresamtaler i året
- Foreldremøte
- Daglig dialog ved levering og henting
- Informasjon gjennom digitale plattformer

Samarbeidsutvalg

Foreldrene har et formelt samarbeidsorgan som heter Samarbeidsutvalget (SU). SU er et lovpålagt utvalg som alle barnehager må ha. Som navnet tilsier er tanken med SU å skape samarbeid mellom de ulike delene av en barnehage, og skal derfor bestå av likt antall foreldre og ansatte. Styrer sitter som sekretær og koordinator, men har ikke stemmerett. Når det er viktige saker som omhandler barnehagen, skal barnehageeier ifølge loven sørge for at saken legges frem for SU. Representantene velges på foreldremøtet som gjennomføres i løpet av september. I samarbeidsutvalget møtes foreldre, ansatte og styrer for å diskutere saker som påvirker barnas hverdag. Her settes standarden for samspillet mellom hjem og barnehage.

Foreldrerådet

Foreldrerådet er enda et lovpålagt organ som alle barnehager skal ha. Foreldrerådet er etter loven alle foreldre med barn i barnehagen, og skal fremme foreldrenes felles interesser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Som representant i SU kan du være med å påvirke saker som skal opp i foreldrerådet, så husk på dette når det er saker du mener bør løftes opp til foreldrerådet.

Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet blir lagt fram i både foreldrerådet og samarbeidsutvalget. Dersom det er satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i en foreldrebetaling ut over dette.

Foreldresamarbeid

Det er viktig for barnehagen at samarbeidet mellom hjem og barnehagen fungerer godt slik at vi kan sikre den pedagogiske kvaliteten, og at vi imøtekommer barn og foresatte, slik at de føler seg trygge i barnehagen og at foresatte er trygge på at barna har det bra i barnehagen hos oss. Et godt samarbeid skaper trygghet og tillit. Vi ønsker å legge til rette for det gode samarbeidet gjennom daglig kontakt ved levering og henting av barna hvor vi skaper en situasjon med mulighet for å samtale om dagen eller andre ting det kan være behov for. Hvert år gjennomfører vi foreldresamtaler, i vår barnehage har vi en pr. år. Dersom foresatte ønsker, eller barnehagen føler at det er nødvendig kan vi også ha flere. Vi har foreldremøte på høsten, og vi ønsker å legge til rette for å kunne gjennomføre sosiale sammenkomster i barnehagen.

MyKid

For kommunikasjon mellom barnehagen og foresatte bruker vi kommunikasjonsportalen MyKid. MyKid tilbyr smarte og enkle funksjoner for fremmøteregistrering, sovelister, bleielister, ferie og fravær, aktiviteter med påmelding, telling av barn, tillatelser og beskjeder knyttet til det enkelte barnet og mye mer. Altså, en smartere kommunikasjonsløsning. MyKid har en egen app, som gjør at foreldrene kan motta varsler direkte når ansatte legger ut noe nytt på siden. Vi bruker MyKid som en informasjonskanal, her har vi tilgang til all informasjonen foresatte legger inn, som kontaktinformasjon og vi kan dele dokumenter som månedsplaner o.l.

Overganger

Nye barn

Vi legger til rette for en trygg og individuell tilvenning i samarbeid med foresatte.

Overgang til skole

Skolestarterne får delta i aktiviteter som styrker selvstendighet, sosial kompetanse og nysgjerrighet på skolelivet.

Barns medvirkning

Barn skal få uttrykke sine tanker, ønsker og behov, og disse skal tas på alvor.

Dette gjør vi:

- Observerer barnas interesser.
- Planlegger aktiviteter ut fra barnas initiativ.
- Involverer barna i valg som angår deres hverdag.
- Tilpasser prosjekter etter barnas innspill.

Måltider og kosthold

Forsøl barnehage følger de nasjonale faglige retningslinjene om mat og måltider i barnehage gjennom Bra mat i barnehagen som er laget av Helsedirektoratet.

Vi legger til rette for minst tre faste måltider (frokost, lunsj og ettermiddagsmat) hver dag, og det bør ikke gå mer enn tre timer mellom måltidene. Melk og vann bør være tilgjengelig for barna som spiser måltider i barnehagen.

Vi spiser frokost mellom 0730 og 0815, lunsj 1030 og frukt- og knekkebrødmåltid ca. 1330. Barna behøver ikke å spise det vi har laget til varmlunsj om de ikke liker det, eller om vi har ny frukt eller grønnsaker, men vi oppfordrer alle til å smake på det vi serverer. De får også alltid tilbud om brød/ knekkebrød istedenfor varmlunsj dersom de ønsker dette.

Måltidet i barnehagen er en pedagogisk arena for læring og utvikling, og vi har stor påvirkningskraft for læring og utvikling av barnets holdninger til mat og drikke. Det er viktig at barna opplever gode rammer for mat og måltid i barnehagen, som kan danne grunnlag for trivsel, læring, mestring og et sunt kosthold. For å ivareta måltidets pedagogiske funksjon er vi avhengig av at personalet legger vekt på en hyggelig atmosfære som bærer preg av fast struktur og faste normer og regler. Vi ivaretar alle barnas behov og endrer rutiner eller organisering ved utvikling i barnegruppa, små barn for eksempel kan behøve måltider til andre tider pga. leggetid o.l. eller flere måltider i løpet av en dag. Barna deltar flere ganger i løpet av året på matlagingsprosessen, vi har kjøkkenhage hvor barna planter og høster grønnsaker som vi bruker i måltider i barnehagen. Barna kutter opp frukt og grønnsaker til måltider og vi baker brød flere ganger i uka. Måltidene varer så lenge barna sitter til bords, og alle får sitte til de er gode og mette uavhengig av om det tar 10 minutter eller 1 time.

Personalet har fokus på hygiene før, under og etter måltidene. Alle må vaske hender før de spiser, dersom man putter hånda i munnen så må man gå å vaske hender på nytt, og vi vasker hendene og munnen når vi er ferdig med å spise. Vi prøver å legge til rette for variert mat, sunne produkter med bra innhold, mye frukt og grønt og vi bruker ikke mye salt i mat. Vi er ikke sukkerfrie, men veldig sukkerbevisst. Til frokost og lunsj serveres melk og vann, til knekkebrødmåltidet serverer vi kun vann, og til lunsj serverer vi også grønnsaker til måltidet. Barna har egne kopper i en kurv på badet, lett tilgjengelig slik at de kan drikke vann når de ønsker i løpet av dagen.

Nærmiljø, naturopplevelser og fysisk aktivitet

Vi i Forsøl barnehage er veldig opptatt av å benytte oss av nærmiljøet og den fine naturen vi har rundt oss her ute. Både i Forsøl, i byen, og områdene litt lenger unna. Vi går ofte tur på yttersiden av gjerdet, opp på fjellet, ned i de ulike fjærene vi har (steinfjæra, sandfjæra og leirefjæra). Vi er ute stort sett uansett vær og vind, vi tilpasser hvor lenge vi er ute og klær vi og barna har på oss. Vi snakker positivt om været, vi ønsker robuste barn som takler vær og vind. I Forsøl er været ganske heftig til tider og vi har opplevd fotballmål som blåser flere hundre meter av gårde over betongklosser og gjerdet, småstein som løftes fra bakken og kommer flyvende, søppeldunken vår har vært på langtur flere ganger og barn som ligger strødd rundt på lekeplassen når vindkastene kommer og blåser de over ende. Når det blir for ille, eller farlig å være ute, så er vi inne. Kanskje vi låner gymsalen til skolen så barna får løpe og bruke litt energi. Men det aller meste av vær kan vi tåle, samtidig som vi ikke ønsker å ødelegge gleden av naturopplevelser for barna, så vi er ekstra masse ute på finværsdager.

Vi legger til rette for varierte naturopplevelser innenfor og utenfor gjerdet, i variert terreng, langs vei og på fjellet, i lyngen og på steinene. Vi ønsker at barna skal nyte naturen, få en inngang inn i friluftslivet, bli turvante og glade i å være ute, og å kunne bruke naturen og nærområdene uansett vær. Forskning viser at barn som er med ut på tur i naturen fra de er små, fortsetter med friluftsliv også i voksen alder. Dette er positivt for folkehelsen. Lek, ferdsel og opphold i naturen har stor verdi for barnas utvikling, særlig den motoriske utviklingen. Naturen stimulerer til ulike fysiske aktiviteter og lek, den er variert og mulighetene er nesten uendelige. Effekten av friluftsliv sammen med andre barn er blant annet opplevelse av tilhørighet og personlig identitet, bedret konsentrasjonsevne og positiv effekter på sosial samhandling og utvikling av følelser og fantasi. Det skal legges til rette for fysisk aktivitet i barnehagen hver dag. Vi skal sørge for tilstrekkelig utetid og/ eller tilgang på tilrettelagte arealer inne. Mulighetene i nærområdet er mange og varierte.

Barn med samisk bakgrunn i barnehagen

I Forsøl barnehage har vi samiske uker i mai når reinsdyrene kommer tilbake. Dette for å lettere konkretisere for barna. Barnehageåret 2026-2027 har vi et overordnet tema for hele året som er *Samisk kultur og historie*. Arbeidet med dette temaet skjer gjennom planlagte pedagogiske aktiviteter, samling og et felles tema som blir arbeidet med gjennom hele barnehageåret. Vi blir å være innom temaet i hele barnehageåret for å få kontinuitet, lære mer om den samiske kulturen, og for å ha et fast holdepunkt å knytte de fleste andre temaene vi jobber med inn i. Formålet er at barna skal lære mer om samene, om samisk kultur og historie og få nye opplevelser og erfaringer knyttet til temaet. Fagområdet Nærmiljø og samfunn skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter. Grupper med langvarig tilknytning til landet defineres som nasjonale minoriteter. I Norge er dette kvener/ norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolk/tatere. Personalet skal gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner. I tillegg markerer vi hvert år Samefolkets dag i februar.

Grunnleggende begreper.

I Forsøl barnehage er også de grunnleggende begrepene organisert i årshjulet, på samme måte som med aktiviteter og merkedager opplever vi det som en styrke å ha et felles arbeid rundt dette. Grunnleggende begreper er viktig for barns språkutvikling. Dette jobber vi med i forhold til tema

1-2 år	3-4 år
-størrelse: stor og liten, høy og lav -stilling: sitte, stå, ligge -retning: ned, bort, og opp.vi øver på å peke -form: runding, trekant og firkant -plass: over, under og på -farger: introduserer primærfargene gjennom benevning og esteikk -antall: fokus på tallene 0-5	-størrelse: Høyde, lengde, dybde og bredde - stilling: vannrett, loddrett, skrå og bue -retning: høyre, venstre og langs -form: sirkel, kvadrat, rektangel, rettlinjet, bue og oval -plass: ved siden av, inni og mellom -farger: sekundærfargene og fargenyanser -antall: vi rydder og teller oppover og nedover til 10

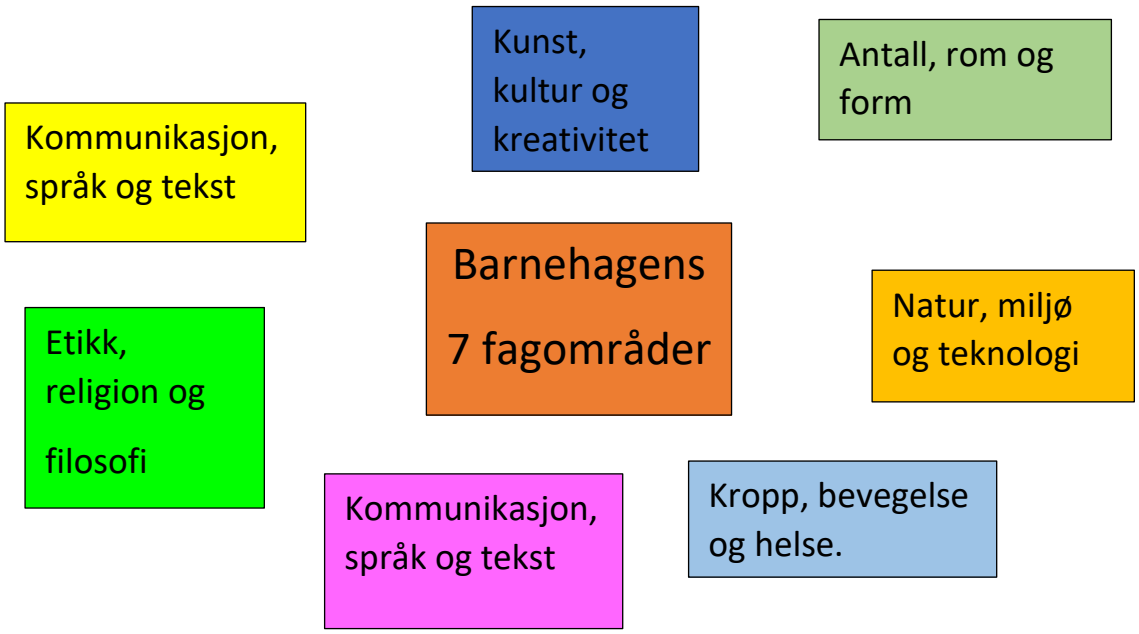
Gjennomgående fokus hele året

Uavhengig av måned arbeider vi kontinuerlig med:

- Inkluderende fellesskap
- Vennskap og sosial kompetanse
- Inkluderende lekemiljø og forebygging av utenforskap
- Barns medvirkning
- Mangfold og likeverd
- Omsorg, lek, læring og danning
- Språk i alle hverdagssituasjoner
- Psykososialt barnehagemiljø og forebygging av krenkelser
- Samarbeid med hjemmet
- Observasjon, refleksjon og vurdering av pedagogisk praksis

Detaljert årshjul 2026–2027
med fagområder og grunnleggende begreper

Mån ed	Fokus	Mål	Aktiviteter	Grunnleggende begreper	Fagområde
Aug	**Tilvenning, trygghet, relasjonsbygging, følelser og en trygg start**	Skape trygghet, tilhørighet og gode relasjoner. Barna blir kjent med hverandre, personalet og rutinene, og får støtte til å uttrykke følelser.	Individuell tilvenning, bli-kjent-leker, bøker, samtaler, sanger, rutiner, smågrupper og relasjonsbygging.	STØRRELSER: stor, liten, størst, minst. Også: meg, deg, sammen, alene, trygg, glad, lei, sint.	Kommunikasjon, språk og tekst
Sept	**Brannvern og høst**	Bli kjent med grunnleggende brannsikkerhet og naturens endringer om høsten.	Brannvernuke og brannøvelse, høstturer, innhøsting, naturmaterialer og forming.	STØRRELSER: stor, liten, lang, kort, høy, lav, størst, minst. Brann, røyk, varm, kald, trygg, fare.	Nærmiljø og samfunn
Okt	**Høst, meg selv og eventyr**	Skape nysgjerrighet for naturen og stimulere språk, fantasi og kreativitet gjennom eventyr.	Høstturer, utforsking, naturmaterialer, høytlesing, dramatisering, eventyrlek og kreative aktiviteter.	STILLING: stå, sitte, ligge, opp, ned, på, av, foran, bak. Eventyr, troll, bukk, liten, stor.	Kommunikasjon, språk og tekst Kunst, kultur og kreativitet
Nov	**Eventyr/ lesestund og mørketid**	Styrke barnas språk og gi rom for undring rundt mørketiden, lys og naturfenomener.	Høytlesing, rim, regler, eventyr, samtaler, lykteturer, refleksarbeid, lys og skygge.	RETNING: fram, tilbake, opp, ned, bort, mot, gjennom, rundt, foran, bak. Lys, mørke, nær, langt.	Kommunikasjon, språk og tekst
Des	**Advent, jul og juletradisjoner**	Skape gode felles opplevelser og gi barna kjennskap til ulike juletradisjoner og kulturer.	Adventsstunder, juleverksted, Lucia, nissefest, baking, julesanger, tradisjoner, fellessamlinger og omsorg.	REPETISJON: størrelser, stilling og retning i lek og aktiviteter. Før, nå, etter, sammen, dele, gi.	Etikk, religion og filosofi
Jan	**Solas tilbakekomst og eventyr**	Gi barna undring og glede over at sola kommer tilbake, samtidig som språk utvikles gjennom eventyr.	Eventyr, samtaler om sola og lyset, turer, observasjoner, lyseksperimenter og kreativ utfoldelse.	FARGER: rød, gul, blå, grønn, hvit, svart, lys, mørk. Sol, lys, mørke, varm, kald, opp, ned.	Natur, miljø og teknologi
Feb	**Karneval, eventyr og samefolkets dag**	Gi barna erfaring med kreative uttrykk og øke kunnskapen om samisk kultur, språk og tradisjoner.	Forming, musikk, dans, drama, karneval, Samefolkets dag, samiske eventyr, joik, duodji, mat og samtaler om mangfold.	FARGER: rød, blå, gul, grønn, hvit, svart, lys og mørk. Lik, ulik, mange, få, mønster, form.	Kunst, kultur og kreativitet
Mar	**Vinteraktiviteter, påske og påskeaktiviteter**	Styrke barnas nysgjerrighet gjennom utforsking og gi kjennskap til påskens tradisjoner.	Eksperimenter, såing, vann og is, matematikk i lek, forskningsaktiviteter, påskeverksted, fortellinger, egg aktiviteter og vårtegn.	ANTALL: én, to, tre, mange, få, flere, færre, like mange, telle, først, sist. Vann, is, egg, spire.	Kropp, bevegelse. Mat og helse
April	**Vinteraktiviteter, eventyr og vår**	Utvikle forståelse for natur, miljø og bærekraft, samtidig som språk og fantasi stimuleres.	Utforske vårtegn, ryddeaksjon, kompostering, turer, eventyrprosjekt, dramatisering og rollelek.	FORM: rund, firkantet, trekantet, avlang, kant, hjørne, stor, liten, lik, ulik, mønster.	Natur, miljø og teknologi
Mai	**17. mai og samisk uke**	Oppleve tilhørighet til lokalsamfunnet og bli kjent med norske tradisjoner, demokrati og kulturarv.	17. mai-forberedelser, tog og sanger, turer i nærmiljøet, barns medvirkning, flagg, nasjonalsymboler og fellesskap.	PLASS: i, på, under, over, foran, bak, ved siden av, mellom, inni, utenpå. Først, sist, sammen.	Nærmiljø og samfunn
Juni	**Kjøkkenhage og sommer-barnehage**	Avrunde barnehageåret med gode opplevelser og utvikle nysgjerrighet for naturen.	Insektsafari, planting, utforskning av planter og smådyr, turdager, vannlek, sommerfest og avslutning.	REPETISJON: størrelser, stilling, retning, farger, antall, form og plass. Over, under, stor, liten, mange, få.	Natur, miljø og teknologi

Barnehagens fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barna møter ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spill, bøker og musikk i arbeidet med fagområdene, og vi knytter fagområdene til hverandre og til de ulike temaene vi jobber med, ulike situasjoner i barnehagen o.l. Gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter skal barna kunne utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle de sju fagområdene.

De sju fagområdene

FAGOMRÅDENE GJENNOM HELE ÅRET

Kommunikasjon, språk og tekst

Vi bruker språk aktivt i lek, samtaler, høytlesning, eventyr, sang, rim og regler. Barna får støtte til å uttrykke tanker, følelser, ønsker og erfaringer.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Bevegelse, lek og fysisk aktivitet er en naturlig del av hverdagen. Vi bruker både inne- og uteområdene og gir barna erfaring med mat, måltider, hygiene og gode helsevaner.

Kunst, kultur og kreativitet

Barna får utforske musikk, sang, dans, drama, forming, maling og ulike materialer. Vi legger vekt på at barna skal få være kreative og uttrykke seg på egne måter.

Natur, miljø og teknologi

Vi utforsker naturen gjennom alle årstidene. Barna får undersøke vær, lys, mørke, planter, dyr og naturmaterialer og får erfaring med å ta vare på naturen.

Antall, rom og form

Dette fagområdet er gjennomgående i hverdagen. Vi teller, sorterer, sammenligner, og utforsker former, mønstre, størrelser, mengder og plassering.

Etikk, religion og filosofi

Vi legger til rette for samtaler om vennskap, følelser, respekt, ulikheter, rettferdighet og hvordan vi er gode med hverandre. Barna får møte ulike tradisjoner, høytider, religioner og livssyn på en åpen og respektfull måte.

Nærmiljø og samfunn

Barna skal oppleve tilhørighet og få kjennskap til nærmiljøet, kultur, tradisjoner og samfunnet de er en del av. Vi legger vekt på samisk kultur og tilhørighet gjennom året.

GJENNOMGÅENDE FOKUS

Trygghet – relasjoner – lek – språk – medvirkning – mestring – inkludering – natur – kultur og fellesskap

Barna skal få medvirke i egen hverdag og oppleve at deres tanker, interesser og uttrykk blir tatt på alvor. Temaene tilpasses barnas alder, interesser og behov, og aktivitetene kan endres underveis ut fra barnegruppens nysgjerrighet og initiativ.

TILTAKSPLAN – OPPSTART / TILVENNING

Tema: Oppstart og tilvenning • Periode: August–September

Satsingsområde: Trygghet, vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle barn skal oppleve trygghet, tilhørighet og gode relasjoner hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Skape trygghet og tilhørighet	Ta imot barna på en rolig og varm måte. Være tilgjengelig og nær. Bruke faste rutiner og tydelig dagsrytme.	Hele personalet	Hvordan opplever barna trygghet ved levering? Søker de voksne for støtte og trøst?
Bli kjent med barnehagen	Utforske rom, leker, garderobe, uteområde og rutiner sammen. Bruke bilder og konkreter for å gjøre dagen forutsigbar.	Hele personalet	Blir barna tryggere på miljøet og rutinene?
Utvikle gode relasjoner	Voksne deltar aktivt i lek. Små lekegrupper. Hjelpe barna inn i lek og sette ord på samspill.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke relasjoner utvikler barna? Hvem søker de?
Støtte språk og kommunikasjon	Sette ord på følelser, handlinger og opplevelser. Bruke sanger, bøker, bilder og samtaler.	Hele personalet	Hvilke ord, uttrykk og kommunikasjonsformer tar barna i bruk?
Fremme medvirkning	La barna velge leker, aktiviteter og hvem de vil være sammen med. Følge barnas initiativ.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og interesser til uttrykk?
Samarbeid med foresatte	Ha god dialog ved levering og henting. Dele informasjon om barnets trivsel, behov og opplevelser.	Pedagogisk leder og personalet	Hvordan fungerer samarbeidet og informasjonsflyten?

TILTAKSPLAN – HØST

Tema: Høst • Periode: September
Satsingsområde: Natur, utforsking, lek og kreativitet
Visjon: Alle skal få oppleve naturen med nysgjerrighet, glede og undring.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med høsten	Gå på tur og utforske høsttegn. Se på blader, bær, trær, vær og endringer i naturen.	Hele personalet	Hva legger barna merke til? Hvilke høsttegn kjenner de igjen?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som blad, vind, regn, kald, våt, tørr, gul, rød, stor og liten. Samtale underveis.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Fremme nysgjerrighet	Undersøke naturmaterialer med hender og sanser. Sammenligne, sortere og telle blader, steiner og kongler.	Hele personalet	Hva undrer og undersøker barna?
Kreativitet	Lage høstbilder, kollasjer og trykk med blader og naturmaterialer. Male med høstens farger.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Lek og bevegelse	Bruke uteområdet til hinderløype, løping, hopping og lek med naturmaterialer.	Hele personalet	Hvordan deltar barna i fysisk lek og aktivitet?
Vennskap og samarbeid	Samle naturmaterialer sammen, hjelpe hverandre og legge til rette for felles lek ute.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?

TILTAKSPLAN – Brannvern med Bjørnis

Tema: Brannvern • Periode: September

Satsingsområde: Trygghet, sikkerhet og nærmiljø

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK/AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Barna blir kjent med Bjørnis	Samlingsstund med Bjørnis. Samtale om brann, brannbil og brannvesen.	Pedagogisk leder / ansatte	Observasjon og barnas utsagn
Barna lærer om røykvarsler	Se på røykvarsler og snakke om hva den gjør og hvorfor vi har den.	Ansatte	Samtale / observasjon
Barna lærer nødnummer 110	Rollelek med telefon og Bjørnis. Øve på å fortelle hva som har skjedd.	Ansatte	Observasjon
Barna blir kjent med rømningsveiene	Brannvernvandring i barnehagen. Se på nødutganger og møteplass.	Hele personalet	Bilder / notater
Barna øver på evakuering	Gjennomføre brannøvelse på en trygg og rolig måte.	Hele personalet	Evalueringsskjema
Barna får bruke kunnskapen i lek	Lage brannstasjon og ha rollelek med Bjørnis, brannbil og brannutstyr.	Ansatte	Pedagogisk dokumentasjon
Barna får medvirke	Barna stiller spørsmål, forteller og deltar aktivt i aktivitetene.	Ansatte	Barnas utsagn / observasjoner
Samarbeid med hjemmet	Bjørnis kan bli med hjem. Familien kan snakke sammen om brannsikkerhet og røykvarsler	Ansatte / foresatte	Tilbakemeldinger fra hjemmet

TILTAKSPLAN – EVENTYR

Tema: Eventyr / Bukkene Bruse • Periode: Oktober
Satsingsområde: Vennskap, inkludering, språk og lek
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med Bukkene Bruse og trollet	Fortelle eventyret med flanellograf. Bruke figurer, bilder og konkreter. Gjenta eventyret.	Hele personalet	Hvordan deltok barna? Hvilke figurer kjenner de igjen?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med liten–mellomstor–stor, under–over, foran–bak, først–etterpå–til slutt. Samtale og stille spørsmål.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Styrke fantasi og fortellerglede	La barna flytte figurer på flanellografen, gjenfortelle med egne ord og lage egne historier.	Hele personalet	Tar barna initiativ til å fortelle og skape egne historier?
Fremme lek og dramatisering	Dramatisere eventyret. Bruke bru, troll, utkledning og rekvisitter i rollelek.	Hele personalet	Hvordan utvikler rolle- og fantasileken seg?
Vennskap og inkludering	Legge til rette for at alle er med. Hjelpe barn inn i leken. Øve på å lytte, vente på tur og samarbeide.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna velge roller, materialer og hvordan eventyret skal lekes. Ta barnas ideer videre.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Kreativitet	Tegne/male bukker og troll. Lage masker, bru og eventyrlandskap med ulike materialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Skape et godt lekemiljø	Ha eventyrbøker, figurer, flanellograf, klosser, stoff og utkledning tilgjengelig.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, samarbeid og videreføring av eventyret?

TILTAKSPLAN – MEG SELV OG FAMILIEN MIN

Tema: Meg selv og familien min • Periode: Oktober

Satsingsområde: Identitet, tilhørighet, vennskap og mangfold

Visjon: Alle barn skal oppleve at de er viktige, verdifulle og en del av fellesskapet.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med meg selv	Snakke om navn, alder, kropp, interesser og hva barna liker å gjøre. Bruke speil og bilder.	Hele personalet	Hva forteller barna om seg selv?
Styrke identitet og selvfølelse	Lage «Dette er meg»-bilder. Sette ord på barnas positive egenskaper, interesser og mestring.	Pedagogisk leder og personalet	Hvordan viser barna stolthet og glede over seg selv?
Bli kjent med familien	Se på familiebilder og snakke om hvem som er viktige personer i barnas liv. Synliggjøre ulike familieformer.	Hele personalet	Kjenner barna igjen og forteller om personer som er viktige for dem?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som mamma, pappa, søsken, besteforeldre, familie, venn, glad, sint og lei seg.	Hele personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Vennskap og fellesskap	Snakke om hvordan vi er gode venner. Øve på å hjelpe, trøste, dele og inkludere hverandre.	Hele personalet	Hvordan viser barna omsorg og inkludering?
Barns medvirkning	La barna velge hva de ønsker å fortelle, tegne eller vise fram om seg selv og familien.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas interesser og erfaringer til uttrykk?
Kreativitet	Tegne selvportrett og familie. Lage familiekollasjer med bilder, tegninger og ulike materialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Skape et inkluderende miljø	Ha bøker, bilder, dukker og materiell som viser ulike familier, mennesker og måter å leve sammen på.	Hele personalet	Opplever barna at deres familie og bakgrunn blir sett og verdsatt?

TILTAKSPLAN – MØRKETID

Tema: MØRKETID

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med mørketiden	Snakke om mørketid, hva er spesielt med mørketid i Finnmark. lys og mørke. Se ut vinduet og legge merke til hvordan det er ute.	Hele personalet	Hva legger barna merke til? Viser de interesse for temaet?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med begreper som mørkt, lyst, skygge, natt, dag, stjerne og måne. Bruke bilder og samtale.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Oppleve trygghet i mørket	Snakke om at mørket kan være ulikt fra barn til barn. Bruke lys, lykter og refleks i aktiviteter.	Hele personalet	Hvordan opplever barna mørket? Føler de seg trygge?
Utforske lys og skygger	Leke med lommelykter, skygger og lys. Lage enkle skyggefortellinger.	Hele personalet	Hvordan utforsker barna lys og skygger?
Kreativitet	Tegne, male og lage bilder med tema lys, mørke, stjerner og nordlys.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og inkludering	Legge til rette for små grupper og felles aktiviteter. Hjelpe barna inn i lek og samtaler.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna velge lysaktiviteter, materialer og hva de ønsker å utforske.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha lykter, lyskilder, bøker, figurer og annet materiell tilgjengelig for lek og utforsking.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, utforsking og videreføring av temaet?

TILTAKSPLAN – Eventyr/lesestund

Tema: Eventyr/lesestund
Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK/ AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Barna skal oppleve glede ved bøker, eventyr og fortellinger.	Fast lesestund. Velge bøker tilpasset barnas alder og interesser.	Pedagogisk leder / personalet	Bilder, observasjoner og barnas utsagn.
Barna skal utvikle språk og begrepsforståelse.	Samtale om bilder, personer, handling og nye ord. Gjenta og bruke nye begreper i hverdagen.	Personalet	Observasjon av barnas språk og begrepsbruk.
Barna skal bli kjent med ulike eventyr	Lese og fortelle eventyr som f.eks. **Bukkene Bruse, Gullhår og de tre bjørnene, Skinnvotten og Pannekaka**.	Personalet	Dokumentere hvilke eventyr barna har møtt.
Barna skal få mulighet til å gjenfortelle.	Bruke konkreter, bilder, flanellograf og figurer. La barna fortelle deler av eventyret selv.	Personalet	Notere barnas deltakelse og gjenfortelling
Barna skal få bruke fantasi og kreativitet.	Dramatisering, rollelek, sang, bevegelse, tegning og forming med utgangspunkt i eventyrene.	Personalet	Bilder, produkter og observasjoner.
Barna skal få undre seg og samtale.	Stille åpne spørsmål: «Hva tror du skjer?», «Hvorfor gjorde han det?» og «Hva ville du gjort?»	Personalet	Barnas tanker og utsagn dokumenteres.
Alle barn skal inkluderes i lesestunden.	Tilrettelegge, bilder, konkreter, repetisjon og ulike formidlingsmåter.	Personalet	Evaluere deltakelse og hvordan barna inkluderes.

TILTAKSPLAN – ADVENT

Tema: ADVENT

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med advent	Snakke om advent og hva vi gjør i adventstiden. Bruke adventskalender og enkle adventsaktiviteter.	Hele personalet	Deltar barna i samtaler og aktiviteter?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som advent, lys, kalender, vente, desember og forventning.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Skape forventning og glede	Tenne lys, synge adventssanger og ha rolige samlingsstunder.	Hele personalet	Hvordan opplever barna adventsstundene?
Tradisjoner	Bli kjent med adventstradisjoner gjennom fortellinger, sanger og aktiviteter.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for?
Kreativitet	Lage adventspynt, stjerner, lys og annen enkel dekorasjon.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og inkludering	Gjøre aktiviteter sammen og sørge for at alle får delta på egne premisser.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna være med på å velge sanger, pynt og enkelte adventsaktiviteter.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Gjøre jule- og adventsmateriell tilgjengelig i rollelek og formingsaktiviteter.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek og videreføring av temaet?

TILTAKSPLAN – JUL OG JULETRADISJONER

Tema: JUL OG JULETRADISJONER
Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med juletradisjoner	Snakke om jul, tradisjoner og hvordan familier kan feire på ulike måter.	Hele personalet	Hva kjenner barna igjen, og hva undrer de seg over?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som jul, nisse, juletre, julemat, gave, tradisjon og høytid.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Oppleve fellesskap	Synge julesanger, lese julefortellinger og ha felles aktiviteter.	Hele personalet	Hvordan deltar barna i aktivitetene?
Mangfold og ulike tradisjoner	Snakke om at familier har ulike tradisjoner og måter å markere høytider på.	Hele personalet	Kommer ulike erfaringer og tradisjoner til uttrykk?
Kreativitet	Lage julepynt, julekort og andre kreative produkter med ulike materialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og inkludering	Legge til rette for felles juleaktiviteter og inkludere alle barn.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna velge mellom ulike juleaktiviteter, sanger og materialer.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha julebøker, figurer, dukketøy og rekvisitter tilgjengelig for rollelek.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek og videreføring av temaet?

TILTAKSPLAN – SOLAS TILBAKEKOMST – EVENTYRET «MOSETUSSE SOM LETTE ETTER SOLA»

Tema: SOLAS TILBAKEKOMST – EVENTYRET «MOSETUSSE SOM LETTE ETTER SOLA»

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med eventyret	Fortelle eventyret med bilder, konkreter eller flanellograf. Gjenta eventyret flere ganger.	Hele personalet	Hvordan deltar barna? Hvilke deler av eventyret kjenner de igjen?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med begreper som sol, lys, mørke, vinter, vår, lete, finne og varme.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Undre seg over sola	Snakke om sola, dagslys og hva som skjer når sola kommer tilbake.	Hele personalet	Hvilke spørsmål og tanker kommer fra barna?
Styrke fantasi og fortellerglede	La barna gjenfortelle eventyret, flytte figurer og lage egne fortellinger.	Hele personalet	Tar barna initiativ til å fortelle og skape egne historier?
Kreativitet	Lage soler, figurer og eventyrlandskap med ulike materialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og inkludering	Gjennomføre fortelling og lek i små grupper. Hjelpe barna inn i leken.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna velge figurer, roller og hvordan eventyret skal fortelles og lekes.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha sol-, lys- og eventyrmateriell tilgjengelig for lek og utforsking.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, utforsking og videreføring av eventyret?

TILTAKSPLAN – SAMEFOLKETS DAG

Tema: SAMEFOLKETS DAG

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med samisk kultur	Markere Samefolkets dag gjennom fortellinger, bilder, musikk, joik og aktiviteter.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og nysgjerrighet på?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med enkle ord og begreper knyttet til samisk kultur, natur og tradisjoner.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Bli kjent med samiske tradisjoner	Se på bilder, klær, mønstre, flagg og høre samisk musikk.	Hele personalet	Hva legger barna merke til?
Utforske natur og nærmiljø	Snakke om samisk bruk av naturen og årstidene. Utforske spor, dyr og naturmaterialer.	Hele personalet	Hvilke spørsmål og tanker kommer fra barna?
Kreativitet	Lage mønstre, flagg og dekorasjoner inspirert av samisk kultur.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Respekt og mangfold	Snakke om at mennesker har ulike språk, tradisjoner og kulturer.	Hele personalet	Hvordan viser barna respekt og nysgjerrighet?
Barns medvirkning	La barna velge hvilke aktiviteter, sanger og materialer de ønsker å utforske.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Tilgjengeliggjøre bilder, bøker, musikk og rekvisitter knyttet til temaet.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, utforsking og samtale?

TILTAKSPLAN – KARNEVAL

Tema: KARNEVAL

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med karneval	Snakke om karneval og se på bilder av kostymer, masker og farger.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som maske, kostyme, farger, musikk, dans og karneval.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Styrke lek og fantasi	Legge til rette for utkledning, rollelek, dans og bevegelse.	Hele personalet	Hvordan utvikler rolle- og fantasileken seg?
Musikk og bevegelse	Danse, synge og bevege oss til ulike typer musikk.	Hele personalet	Deltar barna aktivt og finner de glede i bevegelsen?
Kreativitet	Lage masker, kroner, dekorasjoner og enkle kostymer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og inkludering	Legge til rette for at alle kan delta, også barn som ikke ønsker utkledning.	Hele personalet	Får alle barn delta på egne premisser?
Barns medvirkning	La barna velge musikk, farger, masker og hvordan de ønsker å delta.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha utkledningstøy, masker, musikk og rekvisitter tilgjengelig over tid.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek og videreføring av temaet?

TILTAKSPLAN – PÅSKETRADISJONER OG AKTIVITETER

Tema: PÅSKETRADISJONER OG AKTIVITETER
Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med påsketradisjoner	Snakke om påske og ulike tradisjoner gjennom bøker, bilder og samtaler.	Hele personalet	Hva kjenner barna igjen, og hva undrer de seg over?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som påske, vår, kylling, egg, hare, farger og ferie.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Utforske vårtegn	Se etter tegn på vår, lysere dager og endringer i naturen.	Hele personalet	Hva legger barna merke til ute?
Kreativitet	Male egg, lage kyllinger, påskepynt og dekorasjoner med ulike materialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Lek og bevegelse	Ha påskeorientering, skattejakt og enkle bevegelsesleker.	Hele personalet	Hvordan deltar barna i lek og aktivitet?
Vennskap og inkludering	Gjøre aktiviteter sammen og tilpasse dem slik at alle kan delta.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna velge mellom ulike påskeaktiviteter og materialer.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha bøker, figurer, formingsmateriell og rekvisitter tilgjengelig.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek og utforsking?

TILTAKSPLAN – VINTERAKTIVITETER

Tema: VINTERAKTIVITETER

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Oppleve glede ved vinteraktiviteter	Ake, lage snøfigurer, gå på tur og utforske snø og is når forholdene tillater det.	Hele personalet	Deltar barna aktivt og opplever glede?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som snø, is, kulde, frost, glatt, kald, varm og vinter.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Utforske naturfenomener	Undersøke snø og is, fryse vann og se hva som skjer når is smelter.	Hele personalet	Hvilke spørsmål og hypoteser kommer fra barna?
Kropp og bevegelse	Legge til rette for aking, hopping, løping og andre vinteraktiviteter.	Hele personalet	Hvordan utvikler barna motoriske ferdigheter?
Kreativitet	Male med is, lage snøkunst og bruke naturmaterialer i vinterbilder.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og samarbeid	Gjøre aktiviteter sammen og øve på å hjelpe og vente på hverandre.	Hele personalet	Hvordan samarbeider barna?
Barns medvirkning	La barna være med på å velge vinteraktiviteter og hvordan de kan gjennomføres.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha vinterbøker, dyr, klær og annet materiell tilgjengelig for innelek.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek og videreføring av temaet?

TILTAKSPLAN – EVENTYRET «GEITEKILLINGEN SOM KUNNE TELLE TIL TI»

Tema: EVENTYRET «GEITEKILLINGEN SOM KUNNE TELLE TIL TI»
Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med eventyret	Fortelle eventyret med figurer, bilder eller flanellograf. Gjenta fortellingen.	Hele personalet	Hvordan deltar barna? Hvilke figurer kjenner de igjen?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord fra eventyret og begreper som telle, flere, færre, stor, liten og tall.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Styrke tallforståelse	Telle konkreter, barn, dyr og gjenstander. Knytte tall til mengde.	Hele personalet	Hvordan bruker barna tall og telling i lek?
Styrke fortellerglede	La barna gjenfortelle eventyret og bruke figurer til å fortelle selv.	Hele personalet	Tar barna initiativ til å fortelle og lage egne historier?
Kreativitet	Lage geiter, dyr og figurer fra eventyret med ulike materialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Lek og dramatisering	Dramatisere eventyret og bruke rekvisitter og utkledning.	Hele personalet	Hvordan utvikler rolle- og fantasileken seg?
Barns medvirkning	La barna velge roller, figurer og hvordan eventyret skal lekes.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha figurer, bøker, tallmateriell og rekvisitter tilgjengelig.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, telling og videreføring av eventyret?

TILTAKSPLAN – TEMA VÅR

Tema: TEMA VÅR

Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med våren	Utforske vårtegn som lysere dager, planter, knopper, fugler og insekter.	Hele personalet	Hva legger barna merke til i naturen?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som vår, knopp, blomst, fugl, insekt, regn, sol og varme.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Utforske naturen	Gå på tur og undersøke endringer i naturen. Samle og studere naturmaterialer.	Hele personalet	Hvilke spørsmål og oppdagelser gjør barna?
Omsorg for naturen	Snakke om hvordan vi kan ta vare på planter, dyr og natur.	Hele personalet	Hvordan viser barna omsorg for naturen?
Kreativitet	Male vårbilder, plante frø og lage kunst av naturmaterialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Vennskap og samarbeid	Gjøre undersøkelser og aktiviteter sammen i små grupper.	Hele personalet	Hvordan samarbeider barna og inkluderer hverandre?
Barns medvirkning	La barna velge hva de vil undersøke og hvilke våraktiviteter de ønsker.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha bøker, naturmaterialer, dyr, planter og annet vårmateriell tilgjengelig.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, utforsking og undring?

TILTAKSPLAN – TEMA SØPPEL OG MILJØ

Tema: TEMA SØPPEL OG MILJØ
Satsingsområde: Vennskap, inkludering og lek
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med søppel og miljø	Snakke om hva søppel er, hvor det skal og hvorfor vi må ta vare på miljøet.	Hele personalet	Hva vet barna fra før, og hva undrer de seg over?
Utvikle språk og begreper	Arbeide med ord som søppel, papir, plast, matavfall, sortere, gjenvinne og miljø.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna?
Lære å sortere	Sortere ulike gjenstander i enkle avfallskategorier sammen med barna.	Hele personalet	Hvordan forstår barna sortering?
Ta vare på nærmiljøet	Gå på tur og se etter søppel. Plukke søppel sammen med voksne på en trygg måte.	Hele personalet	Legger barna merke til søppel og tar de initiativ til å rydde?
Gjenbruk og kreativitet	Lage figurer, leker og kunst av rene gjenbruksmaterialer.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Samarbeid og ansvar	Gjøre rydding og sortering til en felles aktivitet. Snakke om at alle kan bidra.	Hele personalet	Hvordan samarbeider barna om oppgavene?
Barns medvirkning	La barna komme med forslag til hvordan vi kan redusere søppel og ta vare på miljøet.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ideer og forslag til uttrykk?
Skape et godt lekemiljø	Ha sorteringsmateriell, gjenbruksmaterialer og bøker tilgjengelig i lek og aktiviteter.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, utforsking og videreføring av temaet?

TILTAKSPLAN – 17.Mai

Tema:17.Mai –periode Mai

Satsingsområde: Nærmiljø og samfunn

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK/ AKTIVITETER	RAMMEBETINGELSER	ANAVAR	EVALUERING
Bli kjent med 17. mai og norske tradisjoner	Snakke om 17. mai, flagget og hva vi feirer. Se på bilder og høre	Samlingsstund, bilder, flagg og musikk	Pedagogisk leder / ansatte	Samtale med barna og observasjon
Oppleve glede og deltakelse	Øve på 17. mai-sanger og gå i et lite barnehage tog.	Flagg, musikk og uteområde	Ansatte	Observere barnas deltakelse
Utforske farger og kreativitet	Lage flagg, pynt og dekorasjoner med rødt, hvitt og blått.	Formingsmateriell	Ansatte	Se på barnas produkter og prosess
Bli kjent med lokale tradisjoner	Snakke om hvordan 17. mai feires i nærmiljøet.	Bilder og samtale	Ansatte	Samtale og dokumentasjon

TILTAKSPLAN – FJÆRA

Tema: Fjæra • Periode: Juni/juli
Satsingsområde: Natur, utforsking, språk, lek og miljø
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med fjæra	Utforske steiner, skjell, tang, tare, sand og vann på tur.	Hele personalet	Hva oppdager barna?
Utvikle språk	Arbeide med ord som fjære, sjø, strand, skjell, tang, tare og bølge.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord bruker barna?
Utforske liv	Se etter smådyr og spor. Observere skånsomt og sette dyr tilbake.	Hele personalet	Hva blir barna opptatt av?
Sortere og sammenligne	Sortere skjell og steiner etter størrelse, form, farge og mengde.	Hele personalet	Hvordan bruker barna begreper om størrelse og antall?
Lek og samarbeid	Bygge med steiner og sand og lage små fjærelandskap.	Hele personalet	Hvordan utvikler leken seg?
Ta vare på naturen	Plukke søppel sammen og snakke om hva som hører hjemme i fjæra.	Hele personalet	Hvordan viser barna omsorg for naturen?
Kreativitet	Lage kunst inspirert av fjæra med stein, skjell, tegning og maling.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?

TILTAKSPLAN – VANN

Tema: Vann • Periode: Juni/juli
Satsingsområde: Utforsking, lek, språk, natur og eksperimentering
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Utforske vann	Fylle, tømme, helle, øse, sprute og flytte vann mellom beholdere.	Hele personalet	Hva undersøker barna?
Utvikle språk	Arbeide med våt, tørr, full, tom, flyte, synke, kald og varm.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord bruker barna?
Eksperimentere	Prøve ut hva som flyter og synker og hva som skjer med vann.	Hele personalet	Hva tror barna vil skje? Hva oppdager de?

Antall og mengde	Bruke beholdere i ulike størrelser og sammenligne mengder.	Hele personalet	Hvordan bruker barna mer, mindre, full og tom?
Lek og samarbeid	Lage vannbane, kanaler og vannlekstasjoner.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve mestring?
Kreativitet	Male med vann og utforske is, farger og materialer i vann.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for?
Omsorg for vann	Snakke om hvorfor vi trenger vann og hvordan vi bruker det godt.	Hele personalet	Hvordan viser barna forståelse?

TILTAKSPLAN – KJØKKENHAGE

Tema: Kjøkkenhage | **Periode:** Mai – September

Satsingsområde: Natur, miljø og bærekraft

Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med planter, vekster og dyrking i kjøkkenhagen.	Vi sår frø, planter og følger med på hvordan plantene vokser. Vi lærer om hva plantene trenger for å trives.	Hele personalet	Hvordan deltok barna? Hvilke figurer kjenner de til? Hva har de lært?
Utvikle språk og begreper	Vi bruker bøker, bilder og samtaler. Vi lærer nye ord som frø, jord, spire, plante, vann, sol, høste. Vi beskriver og undrer oss sammen.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord og begreper bruker barna? Viser de forståelse for prosessen?
Styrke fantasi og fortellerglede	Vi lager eventyr og fortellinger om frøet som blir til plante. Vi bruker flanellograf, figurer og lager egne historier.	Hele personalet	Tar barna initiativ til å fortelle og skape egne historier?
Fremme lek og dramatisering	Barna leker butikk, lager "bondemarked", og dramatiserer planting, stell og høsting. Vi bruker rollespill og kostymer.	Hele personalet	Hvordan utvikler rolle- og fantasileken seg?
Vennskap og inkludering	Vi legger til rette for felles opplevelser og samarbeid i kjøkkenhagen. Hjelpe hverandre, dele redskaper og ta vare på hverandre.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	Vi lar barna velge hva vi skal plante, så og høste. Vi lytter til deres ideer og forslag.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ønsker og ideer til uttrykk?
Kreativitet	Vi lager kunst og pynt av naturmaterialer. Vi tegner, maler og lager egne "hageprodukter", som brødkake/fersk urt og salat.	Hele personalet	Hva viser barna interesse for og mestring i?
Skape et godt lekemiljø	Vi har tilgjengelig utstyr, redskaper og sitteplasser. Vi tilrettelegger for fri lek, utforsking og undring.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek, samarbeid og videreføring av oppleggene?

TILTAKSPLAN – EVENTYR

Tema: Eventyret Gullhår og de tre bjørnene • Periode: februar
Satsingsområde: Språk, fantasi, lek, matematikk og vennskap
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK / AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Bli kjent med eventyret	Fortelle eventyret med bilder, figurer og konkreter. Gjenta eventyret.	Hele personalet	Hvordan deltar barna? Hvilke figurer kjenner de igjen?
Utvikle språk	Arbeide med liten–mellomstor–stor, varm–kald, myk–hard og først–etterpå.	Pedagogisk leder og personalet	Hvilke nye ord bruker barna?
Utforske antall og størrelse	Telle tre bjørner, tre stoler, tre skåler og tre senger. Sammenligne størrelser.	Hele personalet	Hvordan bruker barna tall og størrelser?
Fortellerglede	La barna gjenfortelle med figurer og lage egne avslutninger.	Hele personalet	Tar barna initiativ til å fortelle?
Rollelek	Dramatisere eventyret med bjørner, Gullhår og rekvisitter.	Hele personalet	Hvordan utvikler rolle- og fantasileken seg?
Vennskap og inkludering	Hjelpe alle inn i leken. Øve på å lytte, vente på tur og samarbeide.	Hele personalet	Får alle barn delta og oppleve tilhørighet?
Barns medvirkning	La barna velge roller, rekvisitter og hvordan eventyret skal lekes.	Hele personalet	Hvordan kommer barnas ideer til uttrykk?
Kreativitet og lekemiljø	Lage bjørner, skåler, stoler og hus. Ha eventyrmateriell tilgjengelig.	Hele personalet	Inviterer miljøet til lek og videreføring av eventyret?

TILTAKSPLAN – Sommerbarnehage.

Tema: sommerbarnehage • Periode: juni-august
Satsingsområde: «Sommerglede gjennom lek, natur og fellesskap
Visjon: Alle skal føle seg betydningsfulle hver dag.

MÅL	TILTAK/ AKTIVITETER	ANSVAR	EVALUERING
Barna skal oppleve glede, trygghet og mestring gjennom ulike aktiviteter i sommerbarnehagen.	være mye ute, tilby variert lek og gi barna god tid til frilek.	personalet	Observasjon og samtaler med barna.
Barna skal få gode opplevelser med vann.	Vannlek med baljer, vannbane, kopper, bøtter, båter og ulike vannaktiviteter ute og inne.	personalet	Bilder og observasjoner.
Barna skal utforske naturen.	Turer i nærmiljøet, plukke blomster øve på farger, finne insekter, plukke steiner og andre naturmaterialer.	personalet	Bilder, barnas fortellinger og observasjoner.
Barna skal få erfaringer fra fjæra.	Tur til fjæra. Finne skjell, krabber, tang, steiner og smådyr. Samtale om livet i fjæra.	personalet	Dokumentasjon fra turene.
Barna skal oppleve bevegelsesglede.	Øve på motoriske ferdigheter ved å lage hinderløype, balansere sykle, Leke balleker, hoppe, dans, turer i nærområde/fjell og andre ulike uteaktiviteter.	personalet	Observasjon av deltakelse og mestring.
Barna skal få medvirke.	Barna får være med på å velge aktiviteter, turmål, leker og hva vi skal utforske.	personalet	Samtaler og barnas valg dokumenteres.
Barna skal utvikle vennskap og oppleve inkludering.	Legge til rette for små og store fellesleker der alle kan delta ut fra egne forutsetninger.	Personalet og barna	Observasjon i personalet.
Barna skal få erfaring med kjøkkenhage.	Plante frø, vanne, stelle planter og følge med på at det spirer og gror.	personalet	Bilder og barnas egne observasjoner.
Barna skal få utforske og undre seg.	Leke med vann, sand, steiner, planter, skygge og vær.	personalet	Samtaler, bilder og dokumentasjon.
Barna skal bli kjent med å ta vare på naturen.	Plukke søppel på tur, sortere avfall og snakke om hvordan vi kan ta vare på naturen.	Personalet og barna	Bilder og samtaler.
Barna skal oppleve sommerens tradisjoner og fellesskap.	Sommermåltider, spise ute, grille, sang, musikk, samlinger og felles sommeraktiviteter.	personalet	Bilder og evaluering.

Inkluderende fellesskap og trygt barnehagemiljø

Mål

Alle barn skal oppleve å høre til i fellesskapet, bli møtt med respekt og få delta aktivt i lek, læring og samspill. Ingen barn skal oppleve krenkelser, utestenging eller mobbing i barnehagen.

Slik arbeider vi

Vi bygger gode relasjoner

- Alle barn skal oppleve å bli sett, hørt og anerkjent hver dag.
- Personalet skal være varme, tilgjengelige og sensitive voksne.
- Vi arbeider systematisk med å skape trygge relasjoner mellom barn og voksne.

Vi fremmer vennskap og tilhørighet

- Vi støtter barn i å etablere og opprettholde vennskap.
- Vi organiserer lek og aktiviteter som fremmer fellesskap.
- Vi hjelper barn inn i lek og samspill når det er behov.

Vi forebygger utenfor skap

- Personalet observerer lek og samspill aktivt.
- Vi identifiserer barn som ofte står utenfor lekefellesskapet.
- Vi setter inn tiltak tidlig dersom barn opplever utfordringer i samspill med andre.

Vi forebygger krenkelser og mobbing

- Vi reagerer umiddelbart på utestenging, erting og krenkende handlinger.
- Vi har felles rutiner for håndtering og oppfølging.
- Vi samarbeider tett med foresatte når utfordringer oppstår.

Vi verdsetter mangfold

- Alle barn og familier skal møtes med respekt uavhengig av språk, kultur, funksjonsevne, religion, kjønnsidentitet eller familiebakgrunn.
- Vi synliggjør mangfold gjennom litteratur, samtaler, lek og aktiviteter.

Barns medvirkning i fellesskapet

Barna skal få erfaring med demokratiske prosesser og oppleve at deres meninger har betydning.

Dette gjør vi ved å:

- Lytte til barnas tanker og ideer.
- Ta utgangspunkt i barnas interesser ved planlegging.
- Gi barna mulighet til å påvirke aktiviteter og innhold i hverdagen.
- Oppmuntre barna til å vise omsorg og ta hensyn til hverandre.

Personalets ansvar

Personalet skal:

- Være bevisste rollemodeller.
- Skape et miljø preget av respekt og omsorg.
- Reflektere over egen praksis.
- Arbeide aktivt for at alle barn opplever trygghet, mestring og tilhørighet.
- Samarbeide tett med foresatte om barnas trivsel og utvikling.

Hvordan vurderer vi arbeidet?

Vi vurderer jevnlig om:

- Alle barn har en trygg relasjon til minst én voksen.
- Alle barn deltar i fellesskapet.
- Alle barn har mulighet til vennskap og lek.
- Barnehagemiljøet oppleves trygt og inkluderende.
- Personalet følger felles rutiner og verdier.

Vurderingen skjer gjennom observasjoner, refleksjonsmøter, foreldresamtaler, barnesamtaler og evaluering av det pedagogiske arbeidet.

Inkluderende fellesskap og et trygt psykososialt barnehagemiljø

I vår barnehage skal alle barn oppleve trygghet, omsorg, tilhørighet og mestring. Vi arbeider aktivt for å skape et inkluderende fellesskap der hvert barn blir sett, hørt og verdsatt for den de er. Barnehagen skal være et sted der barn utvikler vennskap, opplever glede i lek og får positive erfaringer med å være en del av fellesskapet.

Inkludering

Vi anerkjenner at alle barn er unike og har ulike forutsetninger, behov og erfaringer. Personalet har ansvar for å legge til rette for at alle barn får delta aktivt i lek, aktiviteter og sosialt samspill.

Dette gjør vi ved å:

- møte alle barn med respekt og anerkjennelse
- tilrettelegge for deltakelse og medvirkning
- støtte barn i å etablere og opprettholde vennskap
- sikre at ingen barn blir stående utenfor fellesskapet
- tilpasse det pedagogiske tilbudet til barnas behov og interesser
- være oppmerksomme på barn som trenger ekstra støtte i lek og samspill
- arbeide aktivt for at alle barn skal oppleve tilhørighet.

Inkluderende lekemiljø og forebygging av utenforskap

Lek er en viktig arena for vennskap, utvikling, læring og tilhørighet. Personalet skal være tett på barnas lek og ha kunnskap om hvordan vi kan støtte barn som strever med å komme inn i leke fellesskapet.

Vi skal:

- observere barnas lek og samspill
- være aktive og tilgjengelige voksne i leken
- hjelpe barn inn i lek når de trenger støtte
- legge til rette for lek i små og store grupper
- sørge for at lekemiljøene inviterer til samarbeid og fellesskap
- variere lekemateriell og aktiviteter ut fra barnas interesser og behov
- være oppmerksomme på barn som ofte leker alene
- forebygge utestenging og utenforskap gjennom tidlig innsats
- arbeide med vennskap, empati, samarbeid og konfliktløsning.

Vårt mål er at alle barn skal oppleve:

«Her hører jeg til. Her har jeg noen å leke med. Her er det trygt å være meg.»

Forebygging av krenkelser og mobbing

Barnehagen har nulltoleranse for krenkelser, diskriminering, utestenging, vold og mobbing. Personalet skal være tilstedeværende, observerende og handlende voksne som griper inn når barn opplever utrygghet eller krenkelser.

Vi arbeider forebyggende gjennom:

- varme og trygge relasjoner mellom barn og voksne
- aktive voksne i lek og samspill
- tydelige og forutsigbare grenser
- felles rutiner for håndtering av krenkelser
- tett samarbeid med foresatte
- systematisk observasjon av barnegruppen
- refleksjon over egen praksis og voksenrollen
- tidlig innsats når vi ser tegn på utenforskap eller utrygghet.

Når noe oppstår, skal personalet **handle – ikke bare observere**. Barnets opplevelse av situasjonen skal tas på alvor, og nødvendige tiltak skal settes inn.

Barns rett til medvirkning

Barn har rett til å uttrykke sine meninger og bli tatt på alvor i saker som angår dem. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med alder og modenhet.

Vi legger til rette for medvirkning ved å:

- lytte til barnas tanker, ønsker og initiativ
- ta utgangspunkt i barnas interesser i planleggingen
- gi barna mulighet til å påvirke sin egen hverdag
- anerkjenne barnas uttrykk gjennom lek, språk, kroppsspråk og handlinger
- gi barna reelle valgmuligheter
- følge opp barnas initiativ og ideer
- bruke observasjon for å forstå barnas uttrykk.

Medvirkning betyr ikke at barna skal bestemme alt, men at **barnas stemmer skal ha betydning**.

Mangfold

Vi ser mangfold som en ressurs og en styrke for fellesskapet. Alle barn og familier skal møtes med åpenhet, respekt og likeverd.

Vi skal:

- synliggjøre ulike kulturer, språk og tradisjoner
- bruke bøker, bilder, musikk og materiell som representerer mangfold
- fremme respekt for forskjeller og likheter
- bidra til at barna utvikler forståelse for mangfoldet i samfunnet
- motvirke diskriminering og fordommer
- vise respekt for ulike familier og måter å leve på.

Vennskap og sosial kompetanse

Vennskap er en viktig del av barns trivsel, utvikling og livsmestring. Gjennom lek og samspill får barna erfaringer med omsorg, samarbeid, empati og konflikthåndtering.

Personalet skal:

- støtte barna i å utvikle gode relasjoner
- hjelpe barn inn i lekefellesskap
- være gode rollemodeller
- sette ord på følelser og handlinger
- hjelpe barna med å løse konflikter
- arbeide systematisk med sosial kompetanse i hverdagen
- støtte barna i å vise omsorg for hverandre.

Voksenrollen

Personalet er avgjørende for å skape et inkluderende og trygt barnehagemiljø.

Vi skal være voksne som:

- ser hvert enkelt barn
- er tilgjengelige og tilstedeværende
- møter barna med varme og respekt
- er nysgjerrige på barnas perspektiv
- deltar i lek
- følger med på hvem som får delta og hvem som faller utenfor
- griper inn ved krenkelser
- reflekterer over egen praksis
- samarbeider som et samlet personalteam.

Vi spør oss jevnlig:

Hvem blir sett?
Hvem får være med?
Hvem trenger vår hjelp?
Hvem har vi ikke hørt i dag?
Hva kan vi voksne gjøre annerledes?

Vurdering av arbeidet

Vi vurderer jevnlig om arbeidet vårt bidrar til et trygt, inkluderende og godt barnehagemiljø.

Vi vurderer blant annet:

- Opplever alle barn trygghet og tilhørighet?
- Har alle barn noen å leke med?
- Får alle barn delta aktivt i fellesskapet?
- Er det barn som ofte står utenfor?
- Blir barnas stemmer hørt?
- Hvordan arbeider vi med vennskap?
- Hvordan arbeider vi forebyggende mot krenkelser?
- Er lekemiljøene inkluderende?
- Er vi voksne aktive nok i leken?
- Hvordan fungerer samarbeidet med foresatte?
  Vurderingen skjer gjennom observasjoner, barnesamtaler, foreldresamtaler, avdelingsmøter, personalmøter, refleksjon og systematisk evaluering av det pedagogiske arbeidet.